



פתרון הבגרות בלשון "עולם חדש" (70%) קיץ 2017

תנועות הנוער בישראל

חלק ראשון: הבנה והבעה

1.

א.

היעדים של תנועות הנוער בעבר היו ליצור חברת מופת יהודית בארץ ישראל, ולהגשים את רעיון הציונות הלאומית, יישוב הארץ ויצירת אדם חדש, חקלאי, דובר עברית ובעל ערכים. מסוף המאה העשרים חל שינוי משמעותי ביעדים של התנועות, והן התמקדו בהדרכה, תרומה לקהילה ומעורבות חברתית על מנת לצמצם פערים סוציו-אקונומיים בחברה הישראלית.

ב.

לפי הטקסט מאת אדלר, בחברה הישראלית החילונית נפרם הקונצנזוס סביב ערכים ויעדים שהיו נחלתה של הציונות המקורית בימי הקמת המדינה. היעדים המקוריים השתנו.

לפי הטקסט של אבן, האתגרים בחברה הישראלית השתנו, ולכן המטרות והערכים של תנועות הנוער נשארו בלתי רלוונטיים לצו השעה, ובעיות בחברה הישראלית.

ג. מראשיתן ועד היום נשמר בתנועות ערך המעורבות החברתית. כיום, תנועות הנוער מעורבות בקהילה, ומשפיעות על בני נוער מאוכלוסיות מוחלשות בחברה הישראלית, למשל עולים חדשים. בנוסף, התנועות נמצאות בחוד החנית של עידוד הגיוס לשירות משמעותי בצה"ל.

2.

א.

הוכחות מהמאמר של דקל יכולות להיות (יש לצטט):

(1) "המדריכים מתמודדים עם ביטויים חברתיים מטרידים, למשל העיסוק המוגזם של בני הנוער באמצעים טכנולוגיים, האלכוהול והאלימות בחברה."

(2) "הצעירים מתמודדים עם מציאות מבלבלת מאוד."

ב.

ניתן למצוא במאמר של דל הפרכה לקולות אלה. בראיון עם נטע סיזל היא טוענת: "אנו מסרבים לקבל את התפיסה שמאחר שהכול מבולבל, אי אפשר להגיד כלום על שום נושא. יש טוב ורע, ואנחנו חייבים להגדיר אותם. יש ערכים בסיסיים כמו ערך שוויון האדם או מאבק בגזענות, שהגבולות שלהם ברורים."

3. שאלת עמ"ר - יש להתייחס לכל רכיבי השאלה, ולנמק היטב את תשובתכם.



4. כתיבה ממצגת - יש לסקור את המעורבות של התנועות לפי התקופות השונות במדינה: **קום המדינה וימינו**.

מעורבותן של תנועות הנוער בעיצוב החברה בישראל

תנועות הנוער הן ארגונים חברתיים וערכיים אשר שואפים לחינוך הנוער ולהטמעת תפיסות עולם ערכיות בקרב חניכיהן. מעורבותן של תנועות הנוער החלה עוד בימי קום המדינה והיא ממשיכה גם בימינו אנו, בצורות מגוונות ובפעילויות חברתיות בקהילה. על אף השינויים מרחיקי הלכת שעברה החברה הישראלית, נראה שתנועות הנוער שמרו על השפעתן בעיצוב דור המחר של מדינת ישראל.

לראייתם של אדלר (2007) ואבן (2014) לתנועות הנוער הייתה השפעה מכרעת בעיצוב תחומי חיים רבים במדינת ישראל הצעירה, החל בחינוך הנוער, קליטת עלייה והגנה על גבולותיה של ישראל. הן אדלר (שם) והן אבן (שם) טוענים כי לתנועות הנוער היה חלק מכריע בהתיישבות החלוצית, בהנחלת השפה העברית ובשיקום מצבן של קהילות מוחלשות בתקופה זו. אדלר (שם) אף מוסיף וטוען כי במציאות החדשה שהלכה ונרקמה שימשו תנועות הנוער כמסגרת חינוכית שאפשרה לילדים ולמתבגרים להתוודע אל ערכי החברה המרכזיים ולהזדהות איתם. לעומתו, אבן (שם) מתמקד בתרומה הביטחונית של מסלול ההגשמה בתנועות הנוער - מסלול הנח"ל - אשר הכניס את חניכי התנועות ללב העשייה הביטחונית, ולאחר מכן אותם חניכים אף השתלבו בהתיישבות חלוצית לאחר הצבא.

השנים חלפו והמציאות הישראלית השתנתה. אתגרי העבר הושלמו או נזנחו, והתנועות החלו לחפש יעדים חדשים ופרקטיים להגשמת התפיסות האידיאולוגיות והחינוכיות שבהן האמינו. אדלר (שם), אבן (שם) ודקל (2016) סבורים כי המציאות המשתנה אילצה את התנועות להשתנות ולהתפתח בכיוונים חדשים על מנת להישאר רלוונטיות לאתגרי החברה הישראלית. התנועות שאפו לעדכן את אופן המעורבות שלהן, אך לאורם של אותם ערכים: חירות הפרט, שוויון וסולידריות חברתית. לפי דקל (שם), התנועות ממשיכות להוביל שיח ערכי, שמטרתו מאבק על דמותה הערכית של מדינת ישראל ומתן תוקף מעשי על ידי פעילות בשטח ומעורבות בקהילה. דקל (שם) מוסיפה כי המסגרת התנועתית כיום מאפשרת לחניכים להוביל בעצמם, להתנסות בלקיחת אחריות על ידי הדרכת צעירים חניכים צעירים. בנוסף, השי בתנועות מעודד את בני הנוער לעסוק בנושאים שחורגים מהאישי והמקומי, ולהבין יותר בנעשה סביבם במדינה. דקל אף מביאה מדבריה של רכזת באחת התנועות: "החניכים שלי מדברים על הצורך לתקן את מה שמקולקל בחברה".

ביבליוגרפיה

אבן, נ'. (2014). "ההגשמה החדשה". מתוך: המסע אל ההגשמה בתנועות הנוער.

אדלר, ח'. (2007). "תנועות הנוער ועיצובה של החברה החדשה". מתוך: זמן יהודי חדש, 4.

דקל, נ'. (2014). "תנועות הנוער: בניין חברה או בניין למשחקי חברה?". מתוך: הד החינוך

חלק שני - לשון

פרק א: שם המספר ומילות היחס

לשונימי - הכנה לבגרות בלשון. נקודה.



.5

א.

(1) אחד עשר אחוזים

(2) חמישה אחוזים

ב.

(1) שלושה

(2) מאה תשעים ושישה

(3) אחת (ספירה סתמית)

(4) חמישים ושניים אלף תשע מאות שישים ושבעה

ג. עשרים וְחֲמֵשָׁה (בפתח)

.6

א.

אצלהם אינה תקינה.

אצלם היא הצורה התקינה.

פרק ב: תחביר

.7

א.

I. משפט פשוט

II. משפט מחובר (איחוי)

III. משפט מורכב



ב. קשר של ניגוד, וויתור

ג. אף על פי שהם מייצגים תנועות בעלות אופי שונה ואידיאולוגיה שונה, יש ביניהם שיתוף והבנה.

ד.

במשפט I. הן שמרו על מעמדן העצמאי

במשפט II. יש ביניהם שיתוף פעולה

במשפט III. הרי היה לבני הנוער חלק נכבד בהצלחה הזאת.

ה.

במשפט I הן = נושא

במשפט II הם = נושא

במשפט III היא = אוגד, הזאת = לוואי

8. א.

(1)

אם ישאלו את החניכים **מה** הם הערכים החשובים ביותר בתנועה **שהם** חברים בה, מה הם יגידו?

אם = פסוקית תנאי מורכבת (עד הפסיק)

מה = פסוקית מושא מורכבת

ש... = פסוקית לוואי (איזה תנועה?)

(2) לו שאלו את החניכים מה הם הערכים החשובים ביותר בתנועה שהם חברה, מה הם היו

אומרים?

(3) פסוקית לוואי (איזו שאלה?)

(4) נטע סיזל טוענת שבעיניה המדד להצלחה הוא השאלה אם אפשר לגדל אנשים שמגלים

מעורבות חברתית.

ב.

(1) פסוקית מצומצמת לוואי, במשפט I

(2) נשוא מורחב

9.

א. הנוסח המקורי מדגיש את חשיבות העשייה, כתוספת משמעותית יותר מהמחשבה בלבד.

ב. מדובר במסגרת שמחנכת להגשמת ערכים.



ג.

(1) במשפט I קשר לוגי של ברירה
במשפט II קשר לוגי של ניגוד

(2) עולה חדש = נשוא
לערכים = לוואי

(3) חינוך לערכים אינו מתבטא במילים בלבד, אלא גם במעשים.

10.

א.

(1).

משפט I - פשוט

משפט II - פשוט

משפט III - פשוט, בעל מושא כולל

משפט IV - מחובר (איחוי)

(2).

במשפט I יש חלק ייחוד.

חלק הייחוד = הצופה

תפקידו התחבירי = לוואי

המשפט ללא חלק הייחוד = דברו של הצופה הוא אמת

בעזרת הייחוד, ניתנת הדגשה למילה "הצופה" במשפט, וחידוד חשיבותה למסר המשפט.

ב.

(1) נושא + נשוא

פנייה

(2) פועל (בגרסה המקורית), שם עצם (בגרסה של ימינו)

11. א.

	השיבוש	הסבר לשיבוש	הנוסח התקין
1	השבת היא השבת האחרונה	אין התאמה במין בין	השבת הייתה השבת

לשונימי - הכנה לבגרות בלשון. נקודה.



פתרון בחינת הבגרות בלשון במועד קיץ 2017 – מאתר לשונימי

	הנושא לאוגד		
2	שאני מסתכל על התקופה... מילית השעבוד "ש" אינה תקינה לביטוי זמן	כשאני מסתכל על התקופה... השפעת <u>עליהם</u> והטבעתי <u>בהם</u> חותם.	
3	השפעת <u>בהם</u> חותם. כל פועל מחייב מילת יחס משלו.	השפעת <u>עליהם</u> והטבעתי <u>בהם</u> חותם.	

ב.

(1) במשפט יש דו-משמעות בצירוף "מרמת גן", הצירוף יכול להיות לוואי או תיאור מקום.

(2) למדריך אסור להרביץ מכיוון של מגע מצידו עם החניכים בטיול הוא עבירה על חוק הגנת הקטינים.

פרק ג: מערכת הצורות

12. א.

הפועל	השורש	הבניין
השתת	שת"ת	הופעל

לשונימי - הכנה לבגרות בלשון. נקודה.



פתרון בחינת הבגרות בלשון במועד קיץ 2017 – מאתר לשונימי

פועל	תגמ"ל	מתגמלת
פועל	ער"ב	מערבות
הפעיל	י/וכ"ח	להוכיח
קל	הל"מ	הולמות

ב. נפעל (צירה קמץ)

ג. יְדָמָה

ד.

(1) . שיח, מדינה

(2) עשיה = עשי"ה, מגלה = גל"ל

ה. שיח ערכי = צורן גזירה, משמעות של שם תואר.

13. א.

(1) יְגִיעַ = פועל, שורש = נג"ע (חפ"נ). יְגִיעַ = שם עצם, שורש = יג"ע.

(2) יְגִיעַ = יגע, לגעת. יְגִיעַ = יגעת, יגע

ב.

(1) כו"נ / כ"ינ

(2) נפעל, קל, פועל, נפעל

ג.

(1) + (2)

הַתְּבַטָּא, בגזרת נל"א הנטייה של הפועל היא על פי גזרת השלמים (כמו התחבר).

מְבַלְבֵּל, לא יופיע דגש אחרי שווא נע.

מְצִיעָה, בגזרת חפ"צ (בניין הפעיל) צד"י חייבת להיות דגושה (דגש משלים)

14. א.

שורש	שם פעולה מבניין הפעיל
שרי"ה	השראה (הקטלה, דמיון לנל"א)

לשונימי - הכנה לבגרות בלשון. נקודה.



פתרון בחינת הבגרות בלשון במועד קיץ 2017 – מאתר לשונימי

גנ"נ	הגנה (הקטלה בע"ע)
עלי"ה	העלאת (הקטלה)
נכ"ר	הכרת (הקטלה בחפ"נ)
י/ו"רה	הוראה (הקטלה בנפ"ו)
נב"ט	היבט (משקל הקטל)

ב.
בניית חברה

ג.
(1) חרתה, שלמים
(2) נלי"
(3) כפייה

15. א.

ללא תי"ו שורשית	תי"ו שורשית
תנועות = שורש ני/ו"ע תולדה = שורש י/ול"ד התעוררות = שורש עיו"ר זכותו = שורש זכ"י/ה תורות = שורש י/ור"ה	תביעה תיקון לתור

ב.
(1) משילים, מסירים
הפעיל
נש"ל, סי/ו"ר
(2) לעטות
(3) לשים
(4) שורש גזור שם: השם פיג'מה הופך לשורש = פג"מ, וממנו נוצרים פעלים חדשים.

16.

א.
(1) עלון
(2) כתב עת

לשונימי - הכנה לבגרות בלשון. נקודה.



פתרון בחינת הבגרות בלשון במועד קיץ 2017 – מאתר לשונימי

(3)

קְטָלוֹן	קְטָלוֹן
שוויין, יתרון	ראיון, בטאון, נסיון

(4) דיאלוג, חלופה עברית = דו-שיח

ב.

(1) הזעם בציבור התעורר בשל הקונוטציה השלילית של המילה שוליים.

(2) השורשים, לפי הסדר: נק"פ, סב"ב עט"פ, צד"ד, רח"ק

(3) מעטף / מרחקה

בהצלחה!!!

לשונימי - הכנה לבגרות בלשון. נקודה.